ГЕНЕЗА ТЕМАТИЧНОГО ТЕЗАУРУСУ ФЕНОМЕНУ ПЕДАГОГІКИ ДОЗВІЛЛЯ

Ван Ціхуей
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

Проблема організації вільного часу та можливостей дозвіллєвої діяльності знаходяться в центрі уваги науковців. Наші тези присвячені проблемі дослідження категорійного апарату дозвілля. Визначено деякі аспекти, особливості тотожних, але не ідентичних понять. Зосереджено увагу на деяких дефініціях тематичного тезаурусу феномену педагогіки дозвілля.
Ключові слова: *дозвілля, педагогіка дозвілля, дозвіллєва діяльність, дозвіллєва індустрія, дозвіллєва сфера.*

The problem of organizing free time and opportunities for leisure activities are in the center of attention of scientists. Our theses are devoted to the problem of researching the categorical apparatus of leisure. Some aspects, features of identical but not identical concepts are defined. Attention is focused on some definitions of the thematic thesaurus of the phenomenon of leisure pedagogy.
Keywords: *leisure, leisure pedagogy, leisure activity, leisure industry, leisure sphere.*

Становлення і розвиток громадянського суспільства потребує упровадження парадигми виховання. Подолання стереотипів, збереження традицій та удосконалення набутого є рушійною силою та соціальною цінністю суспільства. Від організації цікавого змістовного дозвілля молоді залежить як культурно-інтелектуальне зростання особистості, так і розвиток суспільства та держави в цілому.

Дійсно, дозвілля інтегрує безліч розрізнених аспектів життя людини в єдине ціле, формуючи в особистості уявлення про повноту її існування. У вільний час людина прагне реалізувати безліч потреб, випробувати специфічні стани, пережити доброчинний ефект оздоровчих емоцій, піднесених станів, витончених почуттів, тому для обрання найбільш ефективних шляхів впливу на ці процеси слід розуміти чинники, складники цього процесу. Для цього розглянемо тематичний тезаурус феномену дозвілля, педагогіки дозвілля.

Інтерес до вивчення феномену дозвілля виникав відповідно до змін соціально-політичної ситуації, характерної тій чи іншій країни та різних поколінь.

Трактування феномену дозвілля свідчить, що його розглядають: як вид діяльності (М. Аргайл, Дж. Дюмазед'є, Дж. Келлі, Дж. Нєш); як складову

вільного часу (Дж. Годбей, Г. Євтєєва, С. Паркер, А. Шмаков); як психологічний стан, емоційне сприйняття дійсності (Б. Дравейр, Є. Кунцевський, Л. Михайлова Дж. Неулінгер, І. Шульга), як спосіб оволодіння досвідом (І. Бєлецька, Т. Гаміна, Дж. Келлі, Д. Клейбер, К. Робертс та ін.), як засіб залучення людини до культури (Г. Аванесова, Р. Азарова, Ю. Стрельцова, М. Ярошенко та ін.), як можливість, здатність, майстерність (О. Мішутіна, М. Хрєнова та ін.). Усі погляди, визначення науковців досліджуваної дефініції мають велике значення для педагогіки дозвілля, для організації дозвіллєвої діяльності усіх соціальних та вікових груп людей.

Аналіз наукових праць щодо проблеми дозвілля демонструє багатоаспектність поглядів на цей феномен.

О. Бойко висвітлює дозвілля як частину соціального часу індивіда, групи або суспільства в цілому, яке використовується для збереження, відновлення, розвитку фізичного та духовного здоров'я людини, її інтелектуального вдосконалення [1].

С. Паркер розглядає дозвілля як тимчасовий простір, вид діяльності, психологічний стан, схоластичний (цілісний) спосіб життя.

О. Мишутіна визначає дозвілля як можливість для творчості, самовираження, фізичного та інтелектуального вдосконалення особистості.

У своїх дослідженнях І. Гутник описує дозвілля як особливу сферу життя особи та суспільства, що містить великі можливості для виховання дитини, становлення й розвитку особистості, набуття досвіду вирішення життєвих проблем.

С. Пішун досліджує дозвілля як зону активного спілкування, характерною рисою якого є прагнення молодих людей до психологічного комфорту в спілкуванні, бажання набути певних навичок спілкування з людьми різного соціально-психологічного плану.

І. Бєлецька, Т. Гаміна вивчають дозвілля як механізм підвищення культури особистості і суспільства у цілому.

Погоджуємося з поглядом В. В. Бойчелюк та В. Й. Бойчелюк щодо категорії дозвілля, які розглядають дозвілля як сукупність різних видів діяльності (якими індивід займається за власною волею: відпочинок, розваги, освіта, підвищення майстерності, участь у житті суспільства), у процесі яких задовольняються безпосередні фізичні, психічні і духовні потреби.

Педагогіка дозвілля — наука про вплив дозвіллєвої діяльності на соціально-культурне середовище, духовний світ її суб'єктів і об'єктів з метою підвищення їх дозвіллєвої кваліфікації, оздоровчої рекреації, культурно-просвітницької цілісності [2].

Досліджуючи феномен дефініції «дозвілля», «педагогіка дозвілля», необхідно розглядати комплекс тематичного тезаурусу: дозвіллєва сфера,

дозвіллєва індустрія, дозвіллєва субкультура, дозвіллєва діяльність тощо. Кожна дефініція розкриває свою площину впливу на формування особистості та розвитку суспільства в цілому.

Якщо дозвілля — це простір для самовипробовування, саморозвитку, самоствердження, то педагогіка дозвілля — це шляхи для ефективнішого, непримусового самовдосконалення особистості, індивідууму, фахівця. Дослідження тематичного тезаурусу зазначеної дефініції розкриє ще більший зміст і значущість (глибину) даного поняття, познайомить з дозвіллєвою індустрією — системою розважальних послуг і сервісів (майданчиків) для розвитку здібностей й задоволення інтересів, познайомить з дозвіллєвою сферою, де під час дозвіллєвої діяльності буде проходити трансформація людини водночас із збагаченням внутрішнього і зовнішнього світу тощо, тому у подальшому дослідженні ми поглибимо вивчення зазначеної проблематики.

Список використаних джерел

1. Бойко О. П. Культура дозвілля у суспільстві ризику : моногр. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. 285 с.
2. Бойчелюк В. Й., Бойчелюк В. В. Дозвіллєзнавство : навч. посіб. Київ, 2006. 208 с.
3. Денисенко А. О. Генеза тематичного тезаурусу феномену дозвілля. Сучасна наука в мережі internet : мат. Х міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 27 лютого — 1 березня 2014 р. Київ, 2014. Ч. 1. С. 20–22.